

शैक्षणिकपर्याययोजना

षष्ठीकक्ष्या – २०२१ – २२

संस्कृततृतीयभाषा

रचनासमिति:

१. श्री गणेश भट्टः – श्री सरस्वती विद्या मन्दिरम् बसवनगुडि
२. श्रीमती वीणा – एम्. इ. एस् किशोरी केन्द्र मल्लेश्वरम्

शैक्षणिकपर्याययोजना

शैक्षणिकवर्षः – 2021-22 – अगष्टमासः

कक्ष्या – षष्ठी

विषयः – तृतीयभाषा संस्कृतम्

क्र.सं	मासाः /सप्ताहः	अधिगमफलानि	सलहात्मक-क्रियाकलापः	मौल्यमापनम्
1.	अगष्टमासः प्रथमसप्ताहः क्रियाकलापः-1	वर्णमाला अ – औ (स्वराः)	छात्राणां कृते अ-औ अक्षराणि दत्वा क्रमशः निर्दिष्टस्थाने मेलनम् ।	क्रिडया अक्षराणि क्रमशः कथं भवति इति निरूपणम् ।
2.	क्रियाकलापः- 2	वर्णमाला अ टृ औ	स्फोरकपत्राणां सहायेन स्वराक्षराणां विभागानां परिचयः।	स्फोरकपत्रमुखेन स्वराणां विभागानां परिचयं कारयति । (ह्रस्व, दीर्घ, प्लुत)
3.	क्रियाकलापः- 3	वर्गीयव्यञ्जनाक्षराणि	अन्तर्जाले विद्यमानं वर्णमालागानश्रवणम् ।	वर्णमाला गानं श्रुत्वा वर्गीयव्यञ्जनाक्षराणां ज्ञानं कारयति ।

अभ्यासपत्रिका – 1

1. एकवाक्येन उत्तरयत ।

1. कति स्वराः सन्ति? ते के?
2. स्वराणां विभागं लिखत ।
3. ह्रस्वस्वरान् लिखत ।
4. दीर्घस्वराः के ?
5. वर्गीयव्यञ्जनानि लिखत ।

क्र.सं	मासाः /सप्ताहः	अधिगमफलानि	सलहात्मक-क्रियाकलापः	मौल्यमापनम्
1.	अगष्टमासः द्वितीयः सप्ताहः क्रियाकलापः - 1	अवर्गीयव्यञ्जनानि	इतस्ततः विद्यमानानां अवर्गीय- अक्षराणां सम्यक् योजनम्	अवर्गीयव्यञ्जनानां ज्ञानं जातं वा इति क्रियाकलापमुखेन अवगमनम्
2.	क्रियाकलापः - 2	अल्पप्राण-महाप्राणव्यञ्जनानि	मञ्जूषे विद्यमानाक्षराणि चित्वा अल्पप्राण, महाप्राण, अनुनासिक विभागे लेखनम्	अल्पप्राण, महाप्राण, अनुनासिक विभागे लिखितं वा इति दृष्टव्यम् ।
3.	क्रियाकलापः - 3	अयोगवाहौ (अं - अः)	प्रत्येकः छात्रः श्यामफलके व्यञ्जनेन सह अनुस्वारं- विसर्गं च लिखन्ति ।	व्यञ्जनेन सह अनुस्वारविसर्गौ कथं लेखनीयम् इति निरूपयति ।

अभ्यासपत्रिका

1. एकवाक्येन उत्तरयत ।

1. अवर्गीयव्यञ्जनानि लिखत ।
2. अल्पप्राण - व्यञ्जनानि लिखत ।
3. महाप्राण - व्यञ्जनानि लिखत ।
4. अयोगवाहौ कौ ?
5. अयोगवाहौ लिखत ।

क्र.सं	मासाः /सप्ताहः	अधिगमफलानि	सलहात्मक-क्रियाकलापः	मौल्यमापनम्
1.	अगष्टमासः तृतीयः सप्ताहः क्रियाकलापः - 1	गुणिताक्षराणि (स्वरसहितम्)	शिक्षकः श्यामफलके प्रदर्शित गुणिताक्षराणि दृष्ट्वा अन्यानि कानिचन अक्षराणि पुस्तके लिखन्ति ।	गुणिताक्षराणि समीचीनतया लिखतं वा इति पश्यति ।
2.	क्रियाकलापः - 2	गुणिताक्षराणि (स्वररहितम्)	व्योमसंस्थायाः सान्द्रमुद्रिका दर्शन-श्रवणमुखेन स्वररहितगुणिताक्षराणां परिचयः।	दर्शन-श्रवणमुखेन स्वररहितगुणिताक्षराणां ज्ञानम् ।
3.	क्रियाकलापः - 3	लघुशब्दज्ञानम्	फोरकपत्राणि दृष्ट्वा लघुशब्दानां लेखनम्	फोरकपत्र दर्शनम्

अभ्यासपत्रिका

1. एकवाक्येन उत्तरयत ।

1. व, स, ब गुणिताक्षराणि (स्वरसहितम्) लिखत ।
2. ट, ह, म गुणिताक्षराणि (स्वररहितम्) लिखत ।
3. शब्दान् रचयत ।
  1. र् + अ + म् + आ =
  2. स् + उ + र् + ए + श् + अः =
  3. स् + उ + म् + आ =

क्र.सं	मासाः /सप्ताहः	अधिगमफलानि	सलहात्मक-क्रियाकलापः	मौल्यमापनम्
1.	अगष्टमासः चतुर्थः सप्ताहः क्रियाकलापः - 1	संयुक्ताक्षरम् - (सजातीय)	शिक्षकः श्यामफलके लिखितसजातीय संयुक्ताक्षराणि दृष्ट्वा अन्यानि संयुक्ताक्षराणि लिखन्ति ।	संयुक्ताक्षराणि सम्यक् लिखितानि वा इति पश्यति ।
2.	क्रियाकलापः - 2	संयुक्ताक्षरम् - (विजातीय)	शिक्षकः श्यामफलके मातृभाषया लिखितसजातीय संयुक्ताक्षराणि दृष्ट्वा अन्यानि तसजातीय संयुक्ताक्षराणि लिखन्ति ।	संयुक्ताक्षराणि कथं लेखनीयम् इति वदति ।
3.	क्रियाकलापः - 3	अक्षरमेलनम्	पृथक् पृथक् विद्यमान- अक्षराणि मेलयित्वा शब्दरचनम्	अक्षरमेलनेन शब्दज्ञानम्

अभ्यासपत्रिका

1. संयुक्ताक्षराणां विभागं कुरुत ।

अ) संयुक्तः आ) मम्मटः इ) अक्षराणि उ) पश्यति ऊ) खिन्नः

2. अक्षरमेलनम् कुरुत ।

अ) श् + इ + क् + ष् + क् + अः =

आ) अ + न् + य् + अः =

1) एकवाक्येन उत्तरयत ।

5X1=5

1. कतिस्वराः सन्ति ?
2. स्वरान् लिखत ।
3. स्वराणां विभागं लिखत ।
4. महाप्राण व्यञ्जनानि लिखत ।
5. अयोगवाहौ कौ ?

2) शब्दान् रचयत ।

5X1=5

1. र् + अ + म् + आ =
2. स् + उ + र् + ए + श् + अः =
3. स् + उ + म् + आ =
4. श् + इ + क् + ष् + क् + अः =
5. अ + न् + य् + अः =

3) संयुक्ताक्षराणां विभागं कुरुत ।

5X1=5

- अ) संयुक्तः   आ) मम्मटः   इ) अक्षराणि   उ) खिन्नः

4) गुणिताक्षराणि लिखत ।

5X1=5

स, घ, ण, फ, ठ